

FÍGGJARMÁLARÁÐIÐ
Ministry of Finance

Leiðreglur fyri umsiting av fyrítøkum landsins

1. Endamál

- 1.1. Leiðreglurnar fyri umsiting av fyrítøkum landsins áseta yvirskipað, hvussu landið útinnir sín leiklut í teimum vinnufeløgum o.tíl. (hereftir fyrítøkur), sum landið eigur ella tekur lut í.
- 1.2. Endamálið er, at landið virkið røkir sín leiklut, so fyrítøkurnar kunnu útinna sítt virksemi eftir samsvarandi meginreglum sum privatar og aðrar fyrítøkur og við sama virkna eigaraleikluti.
- 1.3. Fyrítøkur, sum landið luttekur í, undir hesum grunnar og sjálvstøðugar almennar fyrítøkur, skulu virka samsvarandi leiðreglunum. Verður vikið frá leiðreglunum í einstøkum førum, skal avvarðandi landsstýrismaður grundgeva fyri tí.

2. Mál og mið

- 2.1. Landið skal útinna sín leiklut í fyrítøkunum soleiðis, at tað støðugt eru greiðar grundgevingar fyri, hví landið er eigari, og at greiða er um yvirskipaðu virkiskarmarnar og um tær væntanir, sum landið hevur til fyrítøkurnar.
- 2.2. Fyri hvørja einstaka fyrítøku skal gerast eitt skjal um mál og mið, har støða verður tikin til:
 - 1) Hví landið skal eiga ella taka lut,
 - 2) Málsetningar fyri fyrítøkuna,
 - 3) Yvirskipaður virkiskarmur fyri fyrítøkuna, og
 - 4) Fíggjarligir og aðrir málsetningar.
- 2.3. Stjórnarráðið ger saman við nevnd og stjórn í fyrítøkuni uppskot til skjal um mál og mið (eigaraskjal), ið landsstýrismaðurin skal góðkenna.
- 2.4. Landsstýrismaðurin hevur ábyrgd av, at áhugamálini hjá landinum í fyrítøkuni verða umsitin forsvarliga, og at tryggja, at ognir hjá landinum ikki forfarast. Umframt at fylgja leiðreglunum eigur stjórnarráðið at savna inn og halda viðlíka tær upplýsingar, sum eru nevndar í hjáskjali 1.

3. Val av limum í nevnd og stýri

- 3.1. Ávikavist nevndin og stýrið (hereftir nevnd) hava yvirskipaðu ábyrgdina av avgerðum viðvíkjandi rakstri og íløgum og hevur ábyrgd av at útinna eftirlit við dagligu leiðsluni.
- 3.2. Tal av nevndarlimum verður ásett í viðtøkunum fyri tað einstøku fyrítøkuna.
- 3.3. Landsstýrismaðurin, ið varðar av fyrítøkuni, hevur ábyrgd av at finna hóskaði nevndarlimir.

- 3.4. Val av nevnd skal verða grundað á skjalfestar førleikar, eginleikar og royndir, sum verða mett at geva íkast til leiðsluna av fyrítøkuni. Dentur eigur m.a. at verða lagdur á at nevndin sum kollektiv hefur royndir við ábyrgd innan viðkomandi vinnugrein. Har tað er viðkomandi skal dentur leggjast á altjóða royndir.
- 3.5. Tá ið nevndarlimir verða valdir, skulu atlit verða tikin at, at hvør einstakur nevndarlimur ikki samanlagt hefur fleiri nevndarsessir, enn tað til ber at røkja til lítar.
- 3.6. Meirlutin av aðalfundarvaldu nevndarlimunum skal í útgangsstøði verða óheftur. Óheftni skal fatast soleiðis, at nevndarlimur skal ikki hava nevniverd fíggjarlig viðurskifti við felagið. Fyri at vera óheftur má viðkomandi nevndarlimur t.d. ikki:
 - 1) Vera, ella seinastu 5 árin hava verið limur í stjórn ella verið leiðandi starvsfólk í fyrítøkuni, dótturfelag ella í atknýttum felag,
 - 2) Seinastu 5 árin hava móttikið týðandi viðurlag frá fyrítøkuni, dótturfelag ella atknýttum felag,
 - 3) Hava verið limur í nevndini í meira enn 12 ár, ella
 - 4) Vera nær skyldur við persónar, sum ikki eru at meta sum óheftir.
- 3.7. Landið eigur sum meginreglu ikki at velja starvsfólk í stjórnarráði ella landsumsitingini sum nevndarlim í fyrítøkum landsins.

4. Aðalfundur

- 4.1. Nevndin innkallar og skipar fyri aðalfundinum. Aðalfundurin hjá grunnum og sjálvstøðugum almennum fyrítøkum verður nevndur ársfundur.
- 4.2. Fyrítøkur, har landið er týðandi partaeigari ella luttakari, skulu tryggja, at avvarðandi landsstýrismaður hefur góðar møguleikar at luttaka á aðalfundinum.
- 4.3. Landsstýrismaðurin skal, eins og allir eigarar, hava møguleika at taka støðu til hvørt einstakt punkt á dagsskránni.
- 4.4. Landsstýrismaðurin skal tryggja, møguliga við fulltrú, landsins luttøku á aðalfundinum.
- 4.5. Skipan av aðalfundi, krøv til innkalling og tíðarfreistir o.a. skulu fylgja reglunum í vinnufelagalógini.

5. Statusfundir

- 5.1. Landsstýrismaðurin hefur fund við leiðsluna í fyrítøkuni í minsta lagi eina ferð um árið.
- 5.2. Endamálið er at tryggja, at landsstýrismaðurin fær tær upplýsingar, sum eru neyðugar og viðkomandi fyri úttannanina av leiklutinum hjá landinum.
- 5.3. Landsstýrismaðurin ger avtalu við nevndarformannin um tal av fundum, um lýsing av fundarætlan og dagsskrá fyri fundirnar og um hvørji viðurskifti, ið regluliga eiga at verða umrødd.
- 5.4. Dagsskráin eigur í minsta lagi at hava hesi evni:
 - 1) Fíggjarliga gongdin og frágreiðing um frávik av týðningi frá tí, sum áður er fráboðað.
 - 2) Munandi trupulleikar, sum antin eru staðfestir, ella sum sannlíkt verður roknað við.
 - 3) Størri avgerðir, ið roknast mugu at fáa týðning nøkur ár fram í tíðina (sokallaðar strategiskar avgerðir ella avgerðir av stórum samfelagsligum týðningi).
 - 4) Onnur viðurskifti, sum roknast mugu at hava týðning eftir meginregluni “ongantíð tikin á bóli”, m.a. um starvsfólkaviðurskifti, umhvørvi og viðurskifti, sum hava meginregluligan týðning í mun til virksemið hjá fyrítøkuni.
- 5.5. Vikið kann verða frá krøvunum í pkt. 5.4., har reglur ella onnur týðandi atlit avmarka rættin hjá landsstýrismanninum til at fáa kunning, t.d. í fyrítøkum, sum eru skrásettar á keypskálum, og ella har landið ikki er einaeigari ella høvuðspartaeigari.

5.6. Fundir kunnu harumframt haldast millum nevnd og stjórn í fyrirkunni og embætisfólk í avvarðandi stjórnarráði.

6. Virkisfæri og virkseimi

- 6.1. Landsstýrismaðurin skal tryggja, at fyrirkur hjá landinum hava hóskandi karmar at virka undir, undir hesum ein hóskandi kapitalbygnað.
- 6.2. Landið eigur meginregluliga ikki at hefta fyri skyldur hjá fyrirkunum, uttan so at serligar umstøður tala fyri tí.
- 6.3. Fyrirkur hjá landinum skulu virka undir somu treytum sum fyri kappingarneytarnar. Í serligum færum kunnu samfelagslit atlit takast.
- 6.4. Fyrirkur hjá landinum skulu virka við atlit at opinleika og gjøgnumskygni, undir hesum um upplýsingar um roknskap o.tíl. Í tann mun almannakunngerð av ávísam upplýsingum kann skaða fyrirkuna ella áhugamál hjá landinum, kunnu fyrirken og landsstýrismaðurin velja, at tílkir upplýsingar ikki verða almannakunngjærdir, t.d. um málsetningar o.tíl.

Fíggjarmálaráðið, 8. juli 2022

Uni Rasmussen
landsstýrismaður

Hjáskjal 1: Eftirkanningarlisti fyrir umsitingu av fyrirtökum hjá landinum

Eigari/fyrirtøka

- Er myndugleikauppgávan og eigarauppgávan í sama stjórnaráði?
- Er eitt strategískt eigaraskjal fyrir fyrirtøkuna?
- Er ein avtala um regluligar fundir millum stjórnaráð og fyrirtøkuna?
- Er landsstýrið kunnað í sambandi við nevndarval?
- Er almennt starvsfólk nevndarlímur?

Fíggjarmál

- Er leiðreglur ein vinningsbýtispolitikkur?

Nevnd

- Fremur nevndin eina sjálfseftirmeting?
- Hevur fyrirtøkan ein samsýningarpolitikk, og er hann góðkendur av landsstýrismanninum?
- Er nevndarlímirnir óheftnir?
- Er ein politikkur fyrir nevndarsamsýning?
- Er ein starvsskipan fyrir nevnd, og er hon almennt?
- Er ein politikkur um útveitan og óhefta grannskoðan?
- Er nøkur undirnevnd hjá nevndini?

Stjórn

- Er ein stjórnarstarvsskipan, og er hon almennt?
- Er ein eftirlitskipan við stjórn?
- Er ein samsýningarpolitikkur fyrir stjórn, og er hann kunnaður alment, og hevur landsstýrið góðkent hann?

Alment

- Er ein samskiftispolitikkur, og er hann almennt?
- Er málsetningar hjá fyrirtøkuni alment fráboðaðir?
- Hevur fyrirtøkan samhandil við landið, sum er størri enn 25% av umsetninginum?
- Hevur fyrirtøkan almannakunngjørt eina váðafrágreiðing?